

## Ansvariga för vård- och underhållsplanen

Inför upprättandet av denna vård- och underhållsplan för Follingbo kyrka har kyrkan och kyrkogården besiktigats av undertecknad.

Ansvariga för vård- och underhållsplanens olika delar anges här nedan.

(Namn inom parentes anger dock att i planen endast använts där angivet besiktningssprotokoll eller åtgärdsprogram, upprättat av resp. namngiven konsult.)

Kyrkobyggnad	Arkitekt Jan Utas
Elinstallationer och åskskydd	(Elingenjör Peter Ström)
Kyrkogårdsmur	Arkitekt Jan Utas
Kyrkogård	Arkitekt Jan Utas
Växtlighet på kyrkogården	Ej utsedd
Kalkmålningar	Ej utsedd
Stenarbeten	Ej utsedd
Inventarier av trä	Antikvarie Rebecka Svensson
Inventarier av metall	Antikvarie Rebecka Svensson
Inventarier av sten	Antikvarie Rebecka Svensson
Textilier	(Textilkonsultfirma Lotine)
Kyrkklocka/-or	(Ing. Ingvar Rohr)
Övriga inventarier	Antikvarie Rebecka Svensson

## Källförteckning

### Otryckta källor

Handlingar i Riksantikvarieämbetets arkiv, ATA, Stockholm

Handlingar i Gotlands fornsals arkiv, Visby

Inventering av inventarierna i Follingbo kyrka 1997, utförd av Birgitta Lerberg m.fl.

Inventering av Follingbo kyrkogård, utförd 1996 av antikvarie Roger Öhrman, Gotlands fornsal.

Follingbo kyrka, utvändigt restaurering 2000, dokumentation av antikvarie Jan Perotti, Gotlands fornsal.

Program för utvändiga restaureringsarbeten på Follingbo kyrka, arkitekt Jan Utas 1997.

### Tryckta källor

Gotlands Allhanda 1956-02-08.

Johansson, T. (red.), Inventarium över svenska orglar 1989:II, Linköpings och Visby stift, 1990.

Lagerlöf, E., Svahnström, G., Gotlands kyrkor, 1991.

- Nilssøn Strelow, H., Cronica Guthilandorum, 1633.  
 Rohr, I., Gotlands kyrkklockor och ringningsseder, 1985.  
 Svahnström, G., Svahnström, K., Måleri på Gotland 1530-1830, 1989.  
 Sveriges Kyrkor, Gotland bd I:5, 1931.  
 Söderberg, B. G., Gotländska kalkmålningar 1200-1400, 1971.  
 Utas, Jan Andréasson-, Om gotländska valv, examensarbete i Arkitekturens teori och historia, Chalmers tekniska högskola, 1971.  
 Öhrman, R., Sockenmagasin på Gotland, Gotländskt Arkiv 1990.

## Händelselista

ÅR	BYGGNADSDEL ETC.:	REF.
s 1100-tal	Ett romanskt kor med absid (numera rivet), byggdes.	GK
o 1200	Det nuvarande långhuset och tornet byggdes (SvK anger ”möjligen...1222”).	GK, SvK
s 1200-tal	Absidkoret revs och det nuvarande koret byggdes (SvK anger ”av...’Ronensis’ omkr. 1260”).	GK, SvK
	Dopfunten av kalksten.	SvK
1400-tal	Altar- eller processionskrucifix av ben se ovan inventering och åtgärdsplan kapitel 5.1.1.	SvK
1587	Inskuret årtal i korets(?) norra(?) remstycke.	GF
1588	Glasmålning i södra korfönstret.	GK, SvK
s 1500-tal	Korets västgavel uppfördes av korsvirke.	ATA
1607(?)	Brand i kyrkan, varvid bl. a. triumfbågen skadades.	ATA
1607	Hugget årtal väster om långhusportalen, utvändigt: Anno domini 1607 Peder Dee Peder Storved Olfv Vngeboteis.	Inskr.
1618	Altartavla av trä, såld 1763.	SvK
1684	Predikstolen, ursprungligen tillhörig Visborgs slottskyrka, flyttades till kyrkan och målades.	GK, SvK
	Sakristiskrank i koret.	SvK
1685	Timglasat anskaffades.	SvK
1699	Storklockan göts av Gerhard Meyer, Stockholm.	GKR, SvK
1690-tal	Innertaket av trä i långhuset målades.	GKS, GK
1600-tal	Bänkinredningen.	GK, SvK

ÅR	BYGGNADSDEL ETC.:	REF.
1706	Bänkarna målades av Abraham Beck (enl. SvK även predikstolen och sakristiskranket, enl. GKS dessutom korbänken).	GK, SvK, GKS
1700-tal	Orgelläktaren (SvK anger ”1700-talets förra hälft”). Två nya fönster och förstoring av ett ursprungligt d:o i långhuset.	GK, SvK SvK
1744	Predikstolsbaldakinen moderniserades (SvK anger 1750).	GK, SvK
1746	Altaruppsatsen tillverkades, sannolikt av Johan Hernell (GK anger 1740-talet).	GK, SvK
1740-tal	Tillverkades trol. altarringen.	SvK
1750	Predikstolstrappan (SvK anger 1744).	GK, SvK
1763	Tornhuven renoverades.	GF
1766	Ljuskrone av mässing.	SvK
1771-72	Orgelläktarens fyllningar målades av Johan Weller (enl. SvK även sakristiskranket, epitafiet över Lena Maria Stockman, samt en ”gardin” bakom predikstolen).	GK, SvK
1797	Årtal i vindflöjeln.	ATA
1801	Stod ett orgelpositiv vid altaret.	SvK
1821	Sakristian byggdes (SvK anger ”1820-1821”). Övervåningen användes som sockenmagasin.	GK, SvK RÖ
1842	Målat årtal på triumfbågens västsida.	SvK
1857	Orgeln (GK anger 1957, SvK 1858 och ISO 1859), byggd av A. G. Nygren, Stockholm. Orgelläktaren byggdes om.	GK, SvK, ISO SvK
1861	Tavla, föreställande herdarnas tillbedjan, skänkt av prinsessan Eugénie.	SvK
1881	Kyrkan restaurerades.	GA
1800-tal(?)	Nyttjades sakristian som skola.	muntlig uppgift
1900	Kamin installerades i långhusets sydöstra hörn, skorsten på västra korgavelns röste.	ATA
1910	Predikstolen övermålad. Bänkinredningen målad, invändig kalkning av väggar och valv (konservator Wilh. Pettersson, Stockholm). Målat årtal på triumfbågens östra vägg.	SvK

ÅR	BYGGNADSDEL ETC.:	REF.
1938	Nytt värmesystem (lågtrycksånga) med ny skorsten på korets östra taknock, samt pannrum under sakristian. Sydportalen konserverades av SHM:s konserveringsanstalt, korportalen reparerades och vaxbehandlades, vimpergen och kapitälbanden avtäcktes med plåt. Glasmålningarna försågs med nytt bly.	ATA
1947	Kyrkogården utvidgades.	ATA
1950	Utredning om ev. borttagande av tornets stödmurar (Intendent Gunnar Wennlund, Stockholm).	ATA
1952	Lilla klockan gjuten av K. G. Bergholtz, Stockholm.	GKR
	En utvändig restaureringen utfördes, då yttertaken lades om på tät bördning med nytt tegel, och korets västgavel (av korsvirke) byttes ut mot ett brädklätt röste.	GF
	Åskledare (ev. uppsatt redan 1950).	ATA
1955-56	Invändig restaurering efter förslag av arkitekt Bengt Romare, Stockholm: Elinstallation för belysning. Ny inredning i sakristian. Nya kapitälband i triumfbågen. Konservering av takmålning, bänkinredning, altaruppsats, predikstol, läktarbarriär, nummertavlor och dopfont (konstnär Erik Olsson, Sanda). Orgeln omdisponerad av A. Thulesius, Klintehamn.	GK GA, ISO
1957	Minnestavla över landshövdingen Lars Söderhielm o h h.	GF
1963	Spirstocken utbytt (inskr.).	ATA
1966	Kondensskada i skorstenen.	ATA
1983	Förstärkning av orgelläktaren.	GF
1987	Konservering av div. inredning av CH. Eliason, Visby.	ATA
o 1990	Nya stegar och vilplan i tornhuven.	
1992	Glasmålningarna konserverades och ommonterades.	GF
1994	Kor- och långhusportalerna konserverades av stenkonservator Karl-Gustav Eliasson, Stockholm.	GF
1994	Orgeln restaurerades av orgelbyggare Tomas Svenske, Brunna.	ATA
1997	Ny belysning i koret.	ATA

ÅR	BYGGNADSDEL ETC.:	REF.
2000	En yttre restaurering genomfördes efter förslag av arkitekt Jan Utas, Visby. Entreprenör Byggnadshyttan på Gotland.  Yttertaken lades om och kompletterades med hängrännor och stuprör. Takkonstruktionen lagades. Fasaderna och stödmurarna rengjordes, foglagades. Ljudgluggar, södra och östra korfönstren samt bågrelier konserverades av K-G Eliasson. Fönsterbågar på kyrkans norra sida restaurerades. Klockdäcket renoverades. Belysningen i tornhuv och på vindarna kompletterades, så även åskskyddet. Hissanordning till de främre ljuskronorna. Valvet över trappavsatsens översta del rasade i samband med ombyggnadsarbetena i tornet, den återuppbyggdes dock.	GF
2005	Stenkultur AB konserverade ett antal gravvårdar.	GF
2007	Nytt glasparti i tornbågen, tornrummet inrättat som ”vinterkyrka”.	GF

#### Förkortningar:

ATA	Riksantikvarieämbetets arkiv, Stockholm.
GA	Gotlands Allehanda 1956-02-08.
GF	Gotlands fornsals arkiv.
GK	Lagerlöf, E., Svahnström, G., Gotlands kyrkor, 1991.
GKM	Söderberg, B. G., Gotländska kalkmålningar 1200-1400, 1971.
GKR	Rohr, I., Gotlands Kyrkklockor och Ringningsseder, 1985.
GKS	Svahnström, G., Svahnström, K., Måleri på Gotland 1530-1830, 1989.
ISO	Johansson, T. (red.), Inventarium över svenska orglar 1989: II, Linköping och Visby stift, 1990.
Inskr.	inskrift i kyrkan
o.	omkring
RÖ	Öhrman, R., Sockenmagasin på Gotland, Gotländskt Arkiv 1990.
s.	sent
SHM	Statens Historiska Museum
Strelow	Nilssøn Strelow, H., Cronica Guthilandorum, 1633.
SvK	Sveriges Kyrkor, Gotland bd I:5, 1931
t.	tidigt

